

Premije v tobačni tovarni v Sarajevu

Približno 17 odstotkov delavcev in uslužbencev tobačne tovarne v Sarajevu je zajetih s premijskim pravilnikom. Premije izplačujejo že drugo leto iz presežka plačnega sklada, upravni odbor pa je pristojen za določevanje odstotka, ki ga je mogoče nameniti za premije. V tobačni tovarni so uvedli prakso, da odvajajo v ta namen le 10 odstotkov iz presežka plačnega sklada. Opazno je dejstvo, da izplačujejo premije le v primeru, ko ves kolektiv doseže tak gospodarski uspeh, da je iz skupnega dohodka mogoče odvesti sredstva za razdelitev ali za premijski sklad. Ker je kolektiv lani dosegel izreden uspeh, so znašale skupne premije 2.185.192 din.

Po pravilniku delijo premije na neposredne in posredne. Prve izplačujejo tistemu, ki doseže prihranke pri cigaret-nem papirju, poveča izvoz ali doseže plačilo odpisanih ali sumljivih in spornih

terjatev iz lanskega leta. Posredne premije delijo za presego proizvodnega plana, za znižanje lastne cene, izpolnitev prodajnega plana, redno plačevanje terjatev, presego norm, povečanje storilnosti, ažurnost v knjigovodstvu, prihranke pri surovinah in vodi ter za boljše izkoriščanje strojev.

Pravilnik je točno določil, kateri delavec ali uslužbenec odgovarja za navedena dela in koliko točk mu pripada za določeni gospodarski uspeh. Vrednost točke je odvisna od vsega uspeha podjetja.

Posebej so določene premije za novatorske ali racionalizatorske predloge. Če imajo ti predlogi širši pomen, tedaj izplačujejo nagrado iz sredstev, ki so naložena v skladu za samostojno razpolaganje.

Del premij izplačujejo četrtletno, ves znesek pa po sprejemu zaključnega računa.

I. B.

USPEŠNO DELO BIROJA ZA POSPEŠEVANJE PROIZVODNJE

Boljše izkoriščanje surovin v „Bosanki“

Tovarna zatičnih plošč »Bosanka« v Blazju pri Sarajevu je sorazmerno mlado podjetje, katerega kolektiv ni imel velikih delovnih izkušenj. Zato je bila v začetku l. 1956 sprejeta zamisel, da ustanovijo biro za organizacijo in za pospeševanje proizvodnje, z obema rokama. Biro se je najprej ukvarjal z ugotavljanjem analitičnih podatkov iz proizvodnje, nato z izdelavo plana, ki je razdeljen na mesečni, tromesečni, polletni in letni plan. Izdelali so analize, ki so dale odgovor na vprašanje, kako se izpolnjuje plan po fizičnem in finančnem obsegu, nadalje, kako se izkoriščajo surovine in kakšna je delovna storilnost. Analize so tudi povedale, kaj je problem vsakega obrata.

Strokovnjaki iz biroja za organizacijo in pospeševanje proizvodnje so mnenja, da je izboljšano izkoriščanje surovin njihov največji uspeh. Bukovo hlodovino, ki je osnovna surovina za izdelavo zatičnih plošč, so vse do lanskega leta izkoriščali s 36 do 38 odstotki, medtem ko znaša jugoslovansko in hkrati tudi evropsko povprečje 40 do 42 odstotkov. »Bosanka« je danes z 48 odstotki v izkoriščanju surovin daleč preseгла to raven in je nedvomno v Jugoslaviji na prvem mestu. Praktično pomeni to, da za letno proizvodnjo te tovarne, ki znaša 10.000 kubičnih metrov zatičnih plošč, ne potrebuje več 25, temveč približno 20 tisoč kubičkov bukove hlodovine. En kubič hlodovine pa stane 12 do 14 tisoč din.

Drugi uspeh so dosegli pri stabilizaciji določenega tipa lepila, ker so s svojimi laboratorijskimi poskusi prišli do mnogo boljšega razmerja med posameznimi surovinami za njegovo izdelavo, kar je prav tako dalo ugoden finančni učinek. Biro je v tesnem sodelovanju z laboratorijem uporabil mnogo cenejša sredstva za impregniranje in vezanje pri izdelovanju lesenitnih plošč. Penolna smola je na primer zelo draga, potrebovali pa so jo precejšnje količine, z laboratorijskimi raz-

iskavami pa so našli cenejše sredstvo, ki je prav tako zagotovilo velike prihranke. Trenutno se biro ukvarja z raziskovanjem, kako bi rešil enega izmed težavnih problemov vseh podjetij, ki se ukvarjajo s predelavo bukovine — s problemom konserviranja bukovih hlodov.

Vse svoje ugotovitve sporoča biro upravnemu odboru, kjer so vedno navzoči vsi vodje obratov. Taksi sestanki upravnega odbora, na katerih imajo najvažnejšo besedo zastopniki biroja za organizacijo in pospeševanje proizvodnje, so vsak mesec vsaj enkrat, rezultati dosedanjega dela pa so upravičili obstoj te mlade ustanove.

I. Bodnaruk

Žene delavke — nove predsednice delavskih svetov

Te dni je urad za statistiko okrajnega ljudskega odbora v Karlovcu končal urejevanje podatkov o sestavi delavskih svetov. Če računamo tudi majhne kolektive do 30 delavcev, je bilo v nove svete izvoljenih 2280 članov, od tega števila pa odpade na podjetja z več kakor 30 delavci 1213 članov. Značilno je, da tvorijo veliko večino članov novih svetov kvalificirani delavci. Teh je bilo izvoljenih 960, visokokvalificiranih 240 in priučenih delavcev 450.

V samoupravne organe kovinske, tekstilne, usnjarske in lesne industrije so izvolili več strokovnjakov.

V strukturi svetov po politični pripadnosti je prav tako prišlo do pomembnih sprememb. V industriji, rudarstvu, kmetijstvu in gozdarstvu je bilo v svete izvoljenih 519 članov ZKJ, 276 mladincev in 285 žensk, kar je mnogo več kakor prejšnja leta. Pomembna novost je tudi to, da so kolektivni volbene industrije »Vunateks«, tovarne konopljenih in jutastih izdelkov »Konteks« in Karlovske pletilnice »Velebite« izvolili za predsednice delavskih svetov ženske — delavke.

V gospodarskih in političnih krogih v Karlovcu mislijo, da so delavski sveti letos zelo izboljšali sistem in vsebino svojega dela. Neka analiza je pokazala, da razpravljajo delavski sveti in upravni odbori delovnih kolektivov največ o proizvodnih stroških, o planih in tarifnih pravilnikih, o normah in produktivnosti v obratih, kar je nedvomno dobra usmeritev glede vprašanj, od katerih je odvisna vsa proizvodnja in nadaljnji napredek podjetij. Posebno poudarjajo, da so komisije, ki so bile organizirane pri vseh svetih, znatno prepomogle, da so določene probleme bolje in bolj vsestransko proučili ob sodelovanju širokega kroga delavcev, ki niso izvoljeni v svete in upravne odbore.

I. P.

IZ LISTOV IN BILTENOV

Melioracija pašnikov v Makedoniji

Objavljamo v celoti članek iz zagrebškega »Gospodarskega lista«, ki ga je objavil v številki 26 pod naslovom »Melioracija pašnikov na enoten način.«

Kmetijsko zadrugo v vasi Orah v kumanovskem okraju bi morali zaradi prejšnjih primanjkljajev likvidirati. Mnenja so bili, da v tej vasi zadruga nima pogojev za delovanje. Komunisti te vasi pa niso mislili tako. Na nekem sestanku so sklenili, da bodo storili ukrepe za pospeševanje napredka kmetijstva v vasi, in to prav na zadrugi podlagi. Zivinoreja je najvažnejša veja tamkajšnjega kmetijstva. Za razvoj te veje pa ni dovolj pašnikov. Pravzaprav jih je, so pa zelo slabi. Predlagali so kmetovalcem, naj meliorirajo te pašnike. Predlog so sprejeli in lani so začeli meliorirati pašnike na zadrugi podlagi, kar je edinstvena akcija v vsej naši državi.

Likvidacijo zadruge so seveda ustavili. Zadruga je nasprotno sedaj postala nosilka nove oblike kooperacije s pašniki. Podpisali so tudi pogodbe z zasebnimi proizvajalci za melioriranje. Lani so prve površine že meliorirali.

Melioriranje pašnikov ne pomeni samo osuševanja ali namakanja zemljišča, na katerem raste trava. V vasi Orah so kmetovalci prišli med melioracijska dela tudi čiščenje trnja, plevela in kamenja z zemlje, nadalje trosenje umetnih gnojil, prenos sena, ureditev napajališč, določitev dela pašnikov za košnjo, postavljanje senikov, v program pa so vpisali tudi merinizacijo ovac, njihovo nadaljnje selekcioniranje in rejo. Program je določil, da organizirajo predelavo mleka in drugih živalskih izdelkov in da jih odkupuje zadruga.

Tako je melioracija pašnikov v Orah postala dejansko gibanje za reševanje vseh problemov, ki ovirajo napredek zivinoreje. Zato sklepajo posebne pogodbe, sprejemajo pravila in volijo posebne zadrugne organe. Zadrugniki — nositelji te zadrugne oblike dela — plačajo zadrugi določen odstotek za pašo živine na takih pašnikih, ki so dejansko urejeni na zasebnih zemljiščih. Višina odstotka, ki ga vplačajo v zadrugo blagajno, je odvisna od tega, koliko so izboljšali pašnik, ali koliko so izboljšali krmiljenje živine zadrugnikov. To je dejansko materialno nadomestilo, ki ga dajo zadrugi zasebni proizvajalci — v tem primeru zivinorejci, za sredstva, ki jih je vložila v melioracijo pašnikov. No, zadruga zasluži sedaj tudi s tem, da prevzema ves promet z živino in mlečnimi izdelki zadrugnikov.

Zgled vasi Orah je zbudil zanimanje tudi pri drugih zadrugnikih v kumanovskem okraju. Tudi te so razpravljale, kaj bi lahko storile za melioracijo pašnikov. Ko so bili rezultati v Orah popolnoma dognani, so v okraju izdelali plan za melioracijo 3100 hektarov pašnikov. To akcijo sedaj že izvajajo.